

WOJEWÓDZKIE REKOMENDACJE W ZAKRESIE ZASAD TRANSPORTU PACJENTÓW DOROSŁYCH Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI PRZEZ ZESPOŁY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO DO SZPITALI

Zasadniczym czynnikiem decydującym o wyborze szpitala, do którego ma być transportowany pacjent z zaburzeniami psychicznymi jest ocena:

- stanu somatycznego,
- stanu psychicznego,
- przyczyny stanu nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- obecności objawów sugerujących podłoże organiczne.

Należy pamiętać, że zaburzenia psychiczne mogą być spowodowane zaburzeniami somatycznymi.

Transport pacjenta do szpitala właściwego ze względu na stan pacjenta:

- skraca czas uzyskania specjalistycznej opieki medycznej,
- redukuje obciążenie szpitalnych oddziałów ratunkowych/ izb przyjęć,
- zmniejsza stres u pacjenta i jego rodziny.

Odsyłanie pacjentów między szpitalami:

- powoduje traumatyzację oraz zwiększa poziom stresu u pacjenta,
- wydłuża czas uzyskania pomocy.

Transport pacjenta między szpitalami zapewnia ten szpital, w którym przebywa pacjent.

W województwie pomorskim szpitalami z oddziałami psychiatrii będącymi jednostkami organizacyjnymi szpitala wyspecjalizowanymi w udzielaniu świadczeń niezbędnych dla ratownictwa medycznego są:

1. Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Alojzego Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna;
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Centrum Psychiatrii" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Kuracyjna 30, 82-550 Prabuty;
3. 7 Szpital Marynarki Wojennej z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej imienia Kontradmirala Profesora Wiesława Łasińskiego w Gdańsku, ul. Polanki 117, 80-305 Gdańsk;
4. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lęborku, ul. Juliana Węgrzynowicza 13, 84-300 Lębork;
5. Centrum Zdrowia Psychicznego w Słupsku, ul. Obrońców Wybrzeża 4, 76-200 Słupsk;
6. Szpital Dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. St. Kryzana, ul. Skarszewska 7, 83-200 Starogard Gdański;
7. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Człuchowie, ul. Szczecińska 31, 77-300 Człuchów;
8. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, ul. Dębinki 7, 80-952 Gdańsk;

9. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny im. Prof. Tadeusza Bilikiewicza w Gdańsku, ul. Srebrniki 17, 80-282 Gdańsk.

W ościennych województwach oddziałami psychiatrii będącymi jednostkami organizacyjnymi szpitala wyspecjalizowanymi w udzielaniu świadczeń niezbędnych dla ratownictwa medycznego są:

1. Województwo warmińsko-mazurskie¹:
 - Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie;
 - Szpital Psychiatryczny Św. Antoniego Wielkiego we Fromborku;
 - Szpital Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Węgorzewie;
 - Szpital Miejski Św. Jana Pawła II w Elblągu;
 - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Działdowie;
 - Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Iławie;
2. Województwo zachodniopomorskie:
 - Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Zdroje" w Szczecinie;
 - Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Gryficach;
 - 107 Szpital Wojskowy z Przychodnią - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
 - Regionalny Szpital W Kołobrzegu;
 - Uniwersytecki Szpital Kliniczny Nr 1 Im. Prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM w Szczecinie;
 - "Medison" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - Regionalne Centrum Medyczne w Białogardzie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - Szpital w Szczecinku Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
3. Województwo kujawsko-pomorskie:
 - Wojewódzki Szpital Zespolony im. L. Rydygiera w Toruniu;
 - Centrum Medyczne Gizińscy Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - Wojewódzki Szpital Zdrowia Psychicznego im. dr. Józefa Bednarza w Świeciu;
 - Szpital Lipno Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
 - Szpital Uniwersytecki Nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy;
 - Regionalny Szpital Specjalistyczny im. dr. Władysława Biegańskiego;

¹ Planowane do wprowadzenia jako jednostki organizacyjne szpitala wyspecjalizowane w udzielaniu świadczeń niezbędnych dla ratownictwa medycznego przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki - wg. stanu na dzień 21.07.2026

4. Województwo wielkopolskie:

- Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych "Dziekanka" im. Aleksandra Piotrowskiego w Gnieźnie;
- Wojewódzki Szpital Zespolony im. Ludwika Perzyny w Kaliszu;
- Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego w Kościanie;
- Szpital Powiatowy im. Alfreda Sokołowskiego w Złotowie;
- Centrum Medyczne Hcp Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
- Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością;
- Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego w Kościanie;
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Ostrowie Wielkopolskim;
- Szpital Kliniczny im. Karola Jonschera Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

I. PACJENT W STANIE NAGŁEGO ZAGROŻENIA ZDROWOTNEGO WYWOŁANYM WYŁĄCZNIE ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Gdy **podstawowym** problemem zdrowotnym wymagającym leczenia w warunkach szpitalnych są **zaburzenia psychiczne**, a:

- stan somatyczny jest stabilny,
- brak podejrzeń o tło organiczne,
- objawy wskazują przede wszystkim na zaburzenia psychiczne,
- brak jest potrzeby przeprowadzenia pilnych badań laboratoryjnych lub obrazowych

pacjenta należy transportować **do najbliższego szpitala z oddziałem psychiatrii, niezależnie od miejsca zamieszkania czy granic województwa.**

II. PACJENT W STANIE NAGŁEGO ZAGROŻENIA ZDROWOTNEGO Z TOWARZYSZĄCYMI ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Gdy **podstawowym** problemem zdrowotnym wymagającym leczenia w warunkach szpitalnych jest **problem somatyczny** m.in.:

- zaburzenia metaboliczne,
- choroby neurologiczne,
- zatrucia lub działania substancji psychoaktywnych,
- zaburzenia hormonalne,
- infekcje wpływające na stan psychiczny;

lub gdy występuje konieczność **szybkiej i pogłębionej diagnostyki** tj. wykonanie:

- badań laboratoryjnych,
- badań toksykologicznych,
- EKG,
- diagnostyki obrazowej (RTG, USG, TK, MRI),
- konsultacji specjalistycznych (neurologicznej, toksykologicznej, chirurgicznej itp.);

lub gdy występuje **potrzeba stabilizacji stanu ogólnego**, w szczególności:

- po próbie samobójczej,

- po samouszkodzeniu,
- po zatruciu,
- przy zaburzeniach świadomości,
- przy objawach somatycznych budzących niepokój

pacjenta należy transportować do **najbliższego szpitalnego oddziału ratunkowego lub do szpitalnego oddziału ratunkowego/izby przyjęć szpitala z właściwym oddziałem**. Dopiero po stabilizacji stanu pacjenta, należy rozważyć jego przekazanie **do oddziału psychiatrycznego**.

Rolą szpitalnego oddziału ratunkowego/ izby przyjęć jest:

- natychmiastowa ocena i zabezpieczenie stanu ogólnego,
- przeprowadzenie diagnostyki różnicowej,
- wydanie decyzji o dalszym postępowaniu, w tym o przekazaniu pacjenta do oddziału psychiatrycznego.

III. PACJENT PO SAMOUSZKODZENIU LUB PRÓBIE SAMOBÓJCZEJ

Pacjent, który po samouszkodzeniu lub próbie samobójczej doznał urazu bądź zatrucia, musi najpierw trafić **do miejsca zapewniającego stabilizację jego stanu somatycznego**, tj. do:

- najbliższego szpitalnego oddziału ratunkowego lub do
- szpitalnego oddziału ratunkowego/izby przyjęć szpitala z właściwym oddziałem (chirurgia, ortopedia i traumatologia narządu ruchu, toksykologia itp.)

a dopiero po stabilizacji jego stanu, powinien zostać przekazany **do oddziału psychiatrycznego**.

1. Pacjent, który po przyjeździe zespołu ratownictwa medycznego (ZRM) zaprzecza myślom samobójczym

Wcześniejsza wiarygodna informacja o zamiarze samobójczym nakazuje podejrzewać wysokie ryzyko wystąpienia zachowań samobójczych, niezależnie od późniejszego zaprzeczenia. **Kryzys samobójczy należy traktować jako stan bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia**. Należy mieć na uwadze, iż zaprzeczanie po przyjeździe ZRM jest częste (lęk, wstyd, chwilowa ulga) i nie wyklucza ryzyka samobójstwa. Natomiast intoksykacja nasila impulsywność i obniża kontrolę, podwyższając ryzyko działań autodestrukcyjnych. Pacjenta takiego należy przewieźć do właściwego szpitala, chyba że spełnione są łącznie następujące warunki:

- brak aktualnych myśli/planu/zamiaru/środków;
- obecność silnych czynników ochronnych i natychmiastowa opieka osoby dorosłej/rodziny;
- możliwość natychmiastowej konsultacji psychiatrycznej/psychologicznej w warunkach ambulatoryjnych;
- brak intoksykacji i ciężkich objawów psychicznych;
- decyzja potwierdzona telekonsultacją z lekarzem (preferencyjnie z psychiatrą).

Każdorazowo w dokumentacji medycznej ZRM powinien być opisany wywiad medyczny, wynik oceny ryzyka, rozmów ze świadkami/rodziną, decyzja kierownika ZRM i uzasadnienie.

W sytuacji gdy pacjent jest pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, to stan odurzenia zwiększa ryzyko zachowań niepożądanych i uniemożliwia rzetelną ocenę psychiatryczną. W praktyce obowiązkowy jest transport do podmiotu leczniczego. Pacjent, u którego stan nagłego zagrożenia zdrowotnego nie jest wywołany przyczyną somatyczną, lecz wynika z jego stanu psychicznego, powinien zostać przetransportowany bezpośrednio do szpitala z oddziałem psychiatrycznym.

2. Pacjent, który odmawia transportu do szpitala

Podpisanie przez pacjenta lub opiekuna odmowy transportu do szpitala nie zwalnia ZRM z obowiązku oceny ryzyka ani zapewnienia bezpieczeństwa. W razie istotnego zagrożenia należy zapewnić transport i przyjęcie bez zgody, zgodnie z przepisami prawa (art. 21 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego). Odmowa pacjenta lub opiekuna nie może ograniczać działań ratujących życie (art. 30 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty).

Zatwierdzono:	
Wydział Zdrowia - Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku Zatwierdzono: Jerzy Karpiński Data zatwierdzenia: 29.07.2026 r. Podpis: Jerzy Karpiński /podpisane elektronicznie/	
Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychiatrii Zatwierdzono: prof. dr hab. Paweł Zagożdżon Data zatwierdzenia: 29.07.2026 Podpis: prof. dr hab. Paweł Zagożdżon konsultant wojewódzki w dziedzinie psychiatrii	
Konsultant Wojewódzki w dziedzinie medycyny ratunkowej Zatwierdzono: dr n. med. Tomasz Łopaciński Data zatwierdzenia: 29.07.2026 r. Podpis: Konsultant wojewódzki w dziedzinie Medycyny Ratunkowej dr. n. med. Tomasz Łopaciński Specjalista medycyny ratunkowej Nr pzw 1895074 tel. 600-071-920 e-mail: tomasz.lopacinski@gumed.edu.pl	
<i>Przedmiotowe Wojewódzkie Rekomendacje, zostały uzgodnione z kierownikami oddziałów psychiatrii funkcjonujących na terenie województwa pomorskiego, a także zostały przekazane dysponentom ZRM celem umożliwienia zgłoszenia ewentualnych uwag, propozycji zmian lub uzupełnień.</i>	